

فصلنامه دانش انتظامی سمنان ، دوره سیزدهم ، شماره چهل و هفتم ، بهار ۱۴۰۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۱۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۱/۱۶

صفحات: ۹۰ - ۶۲

بررسی قوانین مبارزه با پول شویی در روسیه و ایران

نویسنده:

مریم کوهکن*

چکیده

مقاله حاضر به بررسی قوانین مبارزه با پول شویی در روسیه و ایران می پردازد، پژوهش حاضر از این جهت به این مسئله می پردازد که پول شویی منجر به آسیب و عدم ثبات در سیستم های اقتصادی و سیاسی یک کشور می گردد. در جهانی که همواره در مسیر جهانی شدن حرکت می کند و سیستم های بانکی در سراسر جهان گسترده شده است، این مسئله جزء چالش های کشورهای مختلف به شمار می رود. در این مقاله به قوانین مبارزه با پول شویی و اقدامات آن در کشور روسیه و ایران پرداخته شده است. روش پژوهش حاضر از نوع پژوهش توصیفی است. حوزه مطالعاتی پژوهش شامل کتابها، پایان نامه ها، مقالات، مجلات و پژوهش های مرتبط با موضوع است. نتایج پژوهش نشان داد که عوامل و قوانین موجود در این دو کشور به گونه ای اعمال شده است که منجر به پیشگیری و کاهش این جرم در این کشورها گردیده است.

کلید واژه ها : پول شویی، کشور روسیه، قاچاق پول، مبارزه با پول شویی.

۱- مقدمه

۱-۱- طرح مسئله

پول شویی آن روی سکه ارتکاب جرم برای تحصیل سود است. فرآیندی است سه مرحله‌ای که مرحله اول آن قطع هرگونه ارتباط مستقیم بین عواید حاصل شده (پول) از منشأ غیرقانونی آن و مرحله دوم، مخفی کردن رد مال با انجام معاملات متعدد (اعم از صوری و فرضی) می‌باشد. و بالاخره مرحله سوم فرآیند، ظاهری قانونی دادن به مال حاصل شده از جرم است. از این رو پول شویی حلقه اتصال اقتصاد غیررسمی و غیرقانونی با اقتصاد رسمی و قانونی است.

تعاریف متعددی درباره جرم پول شویی وجود دارد که کمابیش از نظر معنی قابل انطباق به نظر می‌رسد. هرچند جوهره تعریف پول شویی ناظر است به انجام عملیاتی برای پنهان کردن سرچشمه غیرقانونی مال به نحوی که ظاهری قانونی به خود بگیرد.

لیکن دو تعریف زیر به لحاظ آنکه فرآیند پول شویی را با اقتصاد غیررسمی ارتباط داده است از اهمیت بسیار برخوردار است:

پول شویی فرآیندی است که مجرمین یا گروه‌های سازمان یافته با توسل به آن، ریشه و ماهیت مال حاصل از جرم را تغییر داده و آن را به حوزه اقتصاد رسمی وارد می‌سازند.

پول شویی پلی است برای پرکردن فاصله و اتصال دنیای مجرمین با سایرین. در این فرآیند از ابزارهای مالی، حسابداری و حقوقی به عنوان وسیله‌ای برای تغییر منشأ، ماهیت، شکل و مالکیت مال غیرقانونی استفاده می‌شود. تعریف اخیر از این منظر مهم است که پول شویی را حلقه اتصال اقتصاد قانونی و رسمی با اقتصاد غیررسمی و غیرقانونی می‌دانند.

پول شویی عبارت است از پردازش عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه و غیرقانونی به گونه‌ای که منشأ غیر قانونی مال تغییر یابد و هیچ‌گونه سوءظنی را در مورد منشأ غیرقانونی آن برنیا نگیزد. پدیده پول شویی و مبارزه با آن در کشورهای جهان مقوله‌ای فراتر از یک سلسله اقدامات داخلی است. بنابراین آن چه اکنون اهمیتی فراتر از قانون پول شویی یافته، چگونگی تعاملات و همگرایی منطقه‌ای و بین‌المللی میان کشورها برای استقرار چترهای نظارتی و کنترلی مبارزه با پول سیاه است. آگاهی کشورهای توسعه یافته از آثار پول شویی و تدوین قوانین و مقررات و اتخاذ تدابیر قابل توجه برای مبارزه همه جانبه با آن باعث شده است که عواید حاصل از فعالیت‌های مجرمانه به منظور پاک‌سازی، به سوی کشورهایی سوق یابد که سازوکارهای نظارتی آن‌ها در بازارهای مالی ضعیف است، یا تدابیری را برای برخورد با این مشکل اتخاذ نکرده‌اند. بدون تردید این امر مشکلات

فراوانی را برای کشورهای مزبور ایجاد خواهد کرد. بنابراین ما در این پژوهش ضمن بررسی اسناد بین‌المللی در جهت مبارزه با پول‌شویی نگاهی به قانون داخلی خود می‌اندازیم و نکات قوت و ضعف آنرا بررسی خواهیم کرد. با توجه به اینکه پول‌شویی آثار زیان‌بار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قابل توجهی را برای جوامع به همراه دارد، مبارزه با آن امری جدی به نظر می‌آید.

هیچ ارقام دقیقی برای نشان دادن سطح کلی پول‌شویی در فدراسیون روسیه وجود ندارد، زیرا شامل فعالیت‌هایی است که مشاهده یا شناسایی آنها دشوار است. پول‌شویی در دوره ۱۹۹۷-۱۹۹۲، ۱۳۳ میلیارد دلار برآورد شده است. دو ویژگی ذاتی سرمایه‌داری معاصر در فدراسیون روسیه که شامل جرم و جنایت و اقتصاد است را می‌توان با بخش عمده‌ای از درآمدهای غیرقانونی مرتبط دانست که نیاز به مبارزه با پول‌شویی دارد.

پس‌انداز یا سرمایه‌گذاری معمولاً در موسسات و بانک‌ها که فرصت‌هایی برای پول‌شویی بین‌المللی در این کشور وجود دارد. آنها به ویژه در مراحل اولیه خصوصی‌سازی در فدراسیون روسیه، زمانی که جزء موسسات دولتی بودند، افزایش یافته بود؛ بسیاری از اموال مانند اوراق بهادار به افراد بی‌نام فروخته می‌شدند. با این حال، گزارش‌های کمی از این ورود عواید مجرمانه وجود دارد.

این موارد ممکن است تا حدی با ماهیت مجرمانه (به صورت پنهان) یا اهمیت نسبتاً کم آنها در فدراسیون روسیه امروزی توضیح داده شود. با این حال، گزارش‌های متعددی از سود ناشی از جرم و جنایت، به‌ویژه جرایم اقتصادی در فدراسیون روسیه که احتمالاً نیاز به پیگیری دارند، وجود دارد.

سازمان‌های مجری قانون فدراسیون روسیه تخمین زدند که تا پایان سال ۱۹۹۸، جرایم سازمان‌یافته حدود نیمی از بانک‌های تجاری، ۶۰ درصد از مشاغل عمومی و ۴۰ درصد از مشاغل خصوصی را کنترل می‌کردند. دارایی‌ها به سرعت توسط اقدامات مجرمانه انجام شده بود که بسیاری حتی کشف نشده یا تحت ترتیباتی که اثبات جرم بودن آنها سخت یا حتی غیرممکن است پیگیری نشدند. بنابراین، فدراسیون روسیه نه تنها به دلیل فرصت آسانی که در اختیار دارد، بلکه به دلیل در دسترس بودن درآمدهای غیرقانونی تولید شده در کشور که نیاز به اصلاح و پیگیری دارد، احتمالاً مرکز عملیات پول‌شویی خواهد بود.

فدراسیونی که به طور منطقی می‌توان گفت که به پول‌شویی دامن زده است. مشکلات مرتبط با اصلاحات گسترده دوره گذار، کشور را در برابر پول‌شویی آسیب پذیر می‌کند. این تغییرات شامل خصوصی‌سازی سریع، اصلاحات بانکی و مالی و همچنین تحولات سیاسی و اداری است. تلاش‌ها برای مقابله با آن از طرق مختلف (قانون‌گذاری، مقررات، تحقیقات، تعقیب قضایی و غیره) خود مشمول فرآیند کلی دگرگونی سیاسی و اقتصادی است و ارتباط نزدیکی با آن دارد. به این ترتیب آنها باید همراه با اقدامات گسترده‌تر طراحی شده و برای ساده کردن اصلاحات اقتصادی و توسعه

بازارهای کارآمد، ایجاد یک چارچوب قانونی مناسب، بهبود نهادهای عمومی و ترویج حکمرانی خوب انجام شوند.

۱-۲-سوالات پژوهش

- سوالات اصلی
- آیا قوانین تصویب شده در زمینه جرائم پول شویی در ایران و روسیه مشترکاتی دارد؟
- سوالات فرعی
- آیا قوانین پول شویی در ایران و روسیه به عنوان عواملی به منظور پیشگیری از این جرم انجام شده است؟
- در ایران و روسیه چه اقداماتی برای مبارزه با پول شویی صورت گرفته است؟

۱-۳-فرضیات پژوهش

- قوانین تصویب شده در زمینه جرائم پول شویی در ایران و روسیه مشترکاتی دارد.
- در ایران و روسیه اقدامات پیشگیرانه مثبتی برای مبارزه با پول شویی صورت گرفته است.
- قوانین پول شویی در ایران و روسیه به عنوان عواملی به منظور پیشگیری از این جرم انجام شده است.

۲-مبانی نظری

۲-۱-مروری بر تاریخچه فساد و پول شویی

در حالیکه فساد در شکل های مختلف خود یکی از عواملی است که به عنوان یک پدیده رایج در گذشته هم وجود داشته است، پول شویی پدیده ای است که اخیرا به رسمیت شناخته شده است. فساد در گارد ویژه رم باستان یکی از دلایل سقوط امپراتوری روم بود. حدود دو هزار سال، قبل کواتیلیا، نخست وزیر یک پادشاه هندی کتابی - به نام ارتاشاسترا نوشت که این موضوع را توضیح می داد. رشوه دهندگان در عمیق ترین بخش جهنم قرار دارند (۱۷،-۱۳۲۱ Dante Alighieri ۱۲۶۵) و شکسپیر یک نقش همیشگی در نمایشنامه های خود به فساد اختصاص داده است (۱۹۹۸, Tanzania) قانون ناپلئونی در سال ۱۸۱۰ موقعیتی ویژه و بحرانی است که جملات سخت و قوی برای مقابله با فساد در آن معرفی شده اند. پول شویی در ابتدا پس از افزایش اقدامات و

فعالیت‌های مجرمانه که مقادیر زیادی درآمدهای غیرقانونی، مخصوصاً در جرائم مربوط به مواد مخدر وجود داشتند، در نیمه دوم قرن بیستم به‌عنوان جرم مطرح شد، اگرچه رفتارهای مجرمانه در رابطه با شست و شوی درآمدهای حاصله از جرم به زمان آل کاپن در دهه (۱۹۳۰) مربوط می‌شوند. اصطلاح "پول‌شویی" اولین بار احتمالاً در دهه ۱۹۷۰ رسماً به کار رفت و تعریف آن طی ۳۰ یا ۴۰ سال بعد اصلاح شده است. (Reymond, ۱۹۸۵, p.۱۷)

پول‌شویی به عنوان یک جرم حدود سه دهه سابقه دارد و عملاً از دهه ۱۹۸۰ و اساساً در مورد قاچاق داروهای روان‌گردان و مواد مخدر مطرح گردید. ولی سابقه پول‌شویی و مباحث مربوط به آن پیش از این است.

۲-۲- درباره واژه پول‌شویی به عنوان یک جرم، چندین دیدگاه و نظریه متفاوت وجود دارد:

یک نظریه معتقد است که این لغت ریشه در قرن بیستم دارد، و به زمانی که قمار در ایالات متحده ممنوع شد باز می‌گردد. در دهه ۱۹۳۰ میلادی سران مافیای آمریکایی مبالغ عظیم نقدی حاصل از فحشا، قمار، قاچاق مشروبات الکلی و اخاذی به‌دست می‌آوردند و نیاز به منابعی داشتند تا درآمدهای خود را مشروع جلوه دهند.

یکی از راه‌های رسیدن به این هدف سرمایه‌گذاری و خرید واحدهای تجاری و امتزاج اموال مشروع و غیر مشروع بود. برای این مقصود دستگاه‌های سکه‌ای رختشویی انتخاب شدند که به دلیل امتیازات ویژه‌ای از قبیل رواج بین عموم، درآمد نقدی حاصل از آن و از همه مهمتر نامشخص بودن میزان درآمد این دستگاه‌ها، مورد توجه گانگسترهایی مانند آلکاپون قرار گرفت تا ظاهری مشروع و قانونی برای فعالیت‌های غیر قانونی و پول‌های حاصله از این فعالیت‌ها بدهد. بعدها نیز این اشخاص علی‌رغم ارتکاب جرایم متعدد به کمک وکلا و مشاورین حقوقی زبردست تنها از نقطه‌نظر فرارمالیاتی محکوم شدند.

۳- پیشینه پژوهش

اگرچه در سال‌های اخیر با توجه به گسترش سریع جرم پول‌شویی جهت مبارزه با آن راهکارهایی در پیش گرفته شده و مقرراتی تدوین یافته ولیکن راهکارها و مقررات مذکور به‌صورت جامع و کامل و به خصوص در مورد موسسات مالی و اعتباری مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار نگرفته است.

در رابطه با پول شویی و راهکارهای مبارزه با آن در سال‌های اخیر کتب و مقالات متعددی نگاشته شده که از جمله مهمترین آنها می‌توان به کتاب‌های پول شویی و ضد پول شویی در شرکت‌های تجاری و موسسات غیرتجاری نوشته آقای اکبر صفدری، کتاب آشنایی با جرم پول شویی نوشته آقای محمدرضا ساکی، کتاب پول شویی در حقوق ایران نوشته محمدرضا عباسی، کتاب پول شویی در اسناد بین‌المللی و حقوق ایران نوشته محمد شهریاری و بسیاری از کتاب‌های دیگر اشاره نمود و اما در مورد مقالات و پژوهش‌هایی که در این زمینه انجام گرفته می‌توان به مقالات خانم مریم کشتکار با موضوع پدیده پول شویی اقدامات بین‌المللی و راه کارهای ضد پول شویی و یا مقاله خانم مینا جزایری با عنوان پول شویی و موسسات مالی مقاله آقایان حسین قضاوی و حسین کیانی‌زاده با موضوع بررسی پیامدهای پول شویی و آثار آن بر امنیت اقتصادی ایران و یا مقاله آقای فرهاد خمایی‌زاده با عنوان مبارزه با پول شویی در بانک‌ها و موسسات مالی با نگاهی به قانون ضد تروریسم ایالات متحده آمریکا اشاره کرد (عباسی، ص ۱۵۰).

۴- تعاریف و مفاهیم

۴-۱- تعریف پول شویی

۴-۱-۱- تعاریف عمومی

پول شویی فعلیتی غیر قانونی است که در طی انجام آن عواید و درآمدهای ناشی از اعمال خلاف قانون مشروعیت می‌یابد. به عبارت دیگر پول‌های کثیف ناشی از اعمال خلاف قانون به پول‌های تمیز تبدیل گردیده و در بدنه اقتصاد جایگزین می‌شود.

پول شویی به مشروع جلوه دادن پول‌هایی که از راه‌های غیر قانونی و نامشروع به دست می‌آیند با استفاده از روش‌هایی که باعث پنهان شدن منشأ غیر قانونی آن پول‌ها می‌شوند، گفته می‌شود.

پول شویی طبق تعریف سازمان پلیس کیفری، عبارت است از هر نوع عمل یا اقدام به عمل، برای مخفی کردن یا تغییر ظاهر و هویت عواید نامشروع، به طوری که وانمود شود از منابع قانونی سرچشمه گرفته است (میرمحمد صادقی، ۱۳۸۲: ۹۳).

تعریف پول شویی در پیمان‌نامه شورای اروپا "مربوط به نشت آگوست ۱۹۹۰ استراسبورگ تکمیل شده و موارد زیر به تعریف ارائه شده در دستورالعمل جامعه اروپا افزوده شد: «تحصیل، تملک یا استفاده از دارایی‌های به دست آمده از منابع غیرقانونی و نیز هرگونه مشارکت، مباشرت، دسیسه‌چینی برای ارتکاب، اقدام به ارتکاب یا کمک، ترغیب، تسهیل و پنهان‌کاری هر گونه جرم مرتبط با پول شویی» (روزبهان، ۱۳۸۰، ص ۱۷۸)

۴-۲- تعریف پول‌شویی در قانون مبارزه با پول‌شویی ایران

طبق تعریف " بر اساس ماده ۲ قانون مبارزه با پول‌شویی ایران که در سال ۱۳۸۶ به تصویب رسید جرم پول‌شویی عبارت است از:

الف- تحصیل ، تملک ، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیر قانونی با علم به این که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.

ب- تبدیل ، مبادله ، یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشاء غیر قانونی آن با علم به اینکه به طور مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد ؛

ج- اخفاء یا پنهان کردن ماهیت واقعی ، منشاء ، منبع ، محل ، نقل و انتقال ، جابجایی یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

قانون اساسی سال ۱۳۵۸ در اصل ۴۹ چنین مقرر کرده است : ثروت‌های ناشی از ربا، غصب، رشوه، اختلاس، سرقت ، قمار، سوء استفاده از مقاطعه‌کاری‌ها و معاملات دولتی و فروش زمین‌های موات و مباحات اصلی دایر کردن اماکن فساد و سایر موارد غیر مشروع را گرفته و به صاحب حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت المال بدهد. این حکم باید رسیدگی و تحقیق و پس از ثبوت شرعی توسط دولت اجرا شود. (کیانی‌زاده، ۱۳۹۲، ص ۱)

در راستای اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۳ به تصویب قانون گذار رسیده است. یکی از اهداف تشکیل حکومت اسلامی مبارزه با فساد و درآمدهای نامشروع دولت مردان و ثروت اندوزی آنان بوده است. پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران، امام خمینی (ره) نیز با هدف مبارزه با فساد میسر شد. دولت‌های جامعه ملل از تصاحب درآمد نامشروع و غیرقانونی در رنج هستند و به همین دلیل قانون مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی را تدوین کرده‌اند.

ماده ۶ کنوانسیون پالمو درباره جرم‌انگاری تطهیر عواید حاصل از جرم چنین بیان می‌کند: هر یک از دولت‌های عضو طبق اصول اساسی حقوق داخلی خود تدابیر قانونی و سایر تدابیر لازم برای جرم‌انگاری اعمال نمایند. دولت جمهوری اسلامی ایران پس از الحاق به کنوانسیون پالمو قانون مبارزه با پول‌شویی را در بهمن ماه ۱۳۸۶ تصویب و در این خصوص جرم‌انگاری کرده است.

۵- جرم انگاری پول شویی

جرایم منشاء جرم پول شویی در نقاط مختلف دنیا متفاوت است. این به آن دلیل است که فقط عایدات ناشی از جرم‌ها می‌توانند پول شویی شوند. همچنین خیلی از کشورها طبقه‌بندی جرم‌هایی که برای اهداف پول شویی به کار می‌روند را محدود کرده‌اند؛ به همین دلیل در بعضی کشورها هر جرمی که اگر فرد را محاکمه کنند و زندانی نمایند جرم مستند به حساب می‌آید. در بعضی دیگر از کشورها افرادی که سعی کنند عایدات ناشی از جرم را در خارج از کشور پول شویی کنند تحت تعقیب قانونی قرار می‌گیرند مشروط بر اینکه آن جرم در هر دو کشور جرم محسوب شود. (هادیان، ۱۳۹۴: ۱۸)

در اکثر کشورهایی که برای پول شویی قانون دارند فرد می‌تواند برای پول شویی درآمدی که فردی دیگر از یک جرم به دست آورده است گناهکار محسوب شود؛ خیلی از کشورها قوانینی دارند که می‌گویند پول شویی یک قانون شکنی مداوم است و ارتباطی به زمان و تاریخ جرم مستند ندارد. همچنین خیلی از کشورها اخیراً به دو طریق عمده قوانین خود را در این رابطه تغییر داده‌اند. اول اینکه در صورت وجود دلیل منطقی برای ظن، بندی را برای مجرم شناختن فرد برای پول شویی قرار داده‌اند. دوم اینکه بندی را قرار داده‌اند که به موجب آن شرکت در معاملات پول شویی که در آن فردی دیگر که در نظر داشته است پول را برای ارتکاب به یک جرم مصرف کند، جرم محسوب شود.

۵-۱- فرار سرمایه و پول شویی

پول شویی شامل طیف گسترده‌ای از فعالیت‌ها و ابزارهای مالی است که به طور مستقیم قابل مشاهده نیستند. از این رو، برآوردهای جامع و معنادار از اندازه آن دشوار است. مانند همه جا، هیچ تخمین رسمی یا غیررسمی دقیقی در این کشور وجود ندارد. با توجه به مقدار دارایی‌های شسته‌شده در فدراسیون روسیه، تخمین‌های فرار سرمایه اغلب به عنوان مبنایی برای تخمین‌های پول شویی عمل می‌کنند، زیرا فرض می‌شود که بخش قابل توجهی از فرار سرمایه درآمدهای غیرقانونی شسته شده است. بزرگی فرار سرمایه خود باعث ایجاد شبهه می‌شود (کیانی‌زاده، ۱۳۸۳: ۵۶).

در دهه ۱۹۹۰، حجم فرار سرمایه از فدراسیون روسیه قابل توجه بود. پروژه مشترکی که توسط مؤسسه اقتصاد مستقر در مسکو و مرکز مطالعات روابط بین‌الملل دانشگاه اونتاریو غربی در کانادا انجام شده است، ارزیابی‌های جایگزین فرار سرمایه از ادارات فدرال روسیه، بانک مرکزی فدراسیون روسیه و امور مالی بین‌المللی را بررسی کرده است. نهادها تیم پروژه به سرپرستی لئونید آبالکین به

این نتیجه رسیدند که میانگین برآوردهای آژانس‌های مختلف در مجموع ۱۳۳ میلیارد دلار برای دوره ۱۹۹۷-۱۹۹۲ است. هیچ داده موثقی از تراز پرداخت‌ها در طول سال‌های اولیه گذار (۱۹۹۴-۱۹۹۲) جمع‌آوری نشده است.

بنابراین، تیم پروژه این دوره را کنار گذاشت و استدلال کرد که از سال ۱۹۹۴ تا سپتامبر ۱۹۹۷، فرار سرمایه در فدراسیون روسیه سالانه ۱۷ میلیارد دلار بوده است (مطالعه شامل ۱۰۰ درصد ارقام «اشتباهات و حذفیات» تراز پرداخت‌ها و اعتبارات تجاری صادراتی و پیش پرداخت‌های وارداتی) در سال ۱۹۹۹، بانک مرکزی فدراسیون روسیه اندازه فرار سرمایه را ۵۴.۲ میلیارد دلار برای دوره ۱۹۹۸-۱۹۹۴ تخمین زد که جریان سالانه حدود ۱۱ میلیارد دلار را نشان می‌دهد. (هادیان، ۱۳۸۲:۱۸۱)

بانک مرکزی از مجموع عدم وصول درآمدهای صادراتی، پیش پرداخت‌های بازخرید نشده، معاوضه غیرمعادل و ۵۰ درصد استفاده کرده است. خطاها و حذفیات به منظور تخمین میزان پول‌شویی مرکز مطالعات استراتژیک و جهانی، یک موسسه تحقیقاتی آکادمی علوم فدراسیون روسیه، شاخص‌های غیرمستقیم، مانند سهم تخمینی اقتصاد سایه در تولید ناخالص داخلی GDP، مشابه را ارزیابی و اندازه‌گیری کرد.

شاخص‌های درآمد ملی و سهم معاملات نقدی و پایایی در اقتصاد، داده‌های رسمی برای خروج سرمایه از فدراسیون روسیه، حجم تجارت اسکناس توسط بانک‌های تجاری روسیه، پویایی واردات دلار نقدی قابل مشاهده و همچنین تجارت شاتل توسط روس‌ها. در مواجهه با فقدان داده‌های قابل اعتماد، مرکز که مجبور به توقف تلاش‌های خود در سال ۱۹۹۷ شد، چیزی بین ۷ تا ۱۰۰ میلیارد دلار به عنوان مقدار پول‌شویی پیشنهاد داد. تیم به سرپرستی لئونید آبالکین (پروژه پرواز پایتخت) به این نتیجه رسیدند که از حدود ۶۸ میلیارد دلاری که ساکنان روسیه در خارج از کشور بین ۱ ژانویه ۱۹۹۴ تا ۳۰ سپتامبر ۱۹۹۷ جمع کرده‌اند، ۳۳ درصد متشکل از فرار غیرقانونی سرمایه ۳۷ درصد، معاملات نیمه قانونی و مابقی شامل عملیات مالی مختلف با دارایی‌های سرمایه‌ای بود. این طبقه‌بندی را می‌توان به راحتی به‌چالش کشید و بسته به اینکه چه فرضیاتی برای اصطلاحات مربوطه (غیر قانونی، نیمه غیرقانونی و غیره) و همچنین برای خطاهای آماری انتخاب شده است، تغییراتی ارائه کرد. وجود یک ورودی منفی برای «اشتباهات و حذفیات» که فرض می‌شود صادرات غیرقانونی دارایی (۲۲.۷ میلیارد دلار) است.

با این حال، این روند را می‌توان با عملکرد کلی اقتصادی فدراسیون روسیه توضیح داد: تولید ناخالص ملی آن در سال ۱۹۹۷ به اوج خود رسید و به ۴۷۹.۵ میلیارد دلار رسید و در سال ۱۹۹۸

به ۴۵۶ میلیارد دلار کاهش یافت. افزایش فرار سرمایه در سال ۱۹۹۷ می تواند نتیجه واکنش سریع جابجایی سرمایه به وضعیت بد اقتصادی و مالی در پایان سال ۱۹۹۷ باشد.

تخمین فرار سرمایه بسیار ساده تر از میزان پول شویی است. برآوردهای فرار سرمایه برای اقتصاددانان، سیاستمداران و شهروندان عادی معیاری معنادارتر است. آنها بخش مهمی از برنامه تثبیت مالی دولت و موضوعی محبوب برای سیاستمدارانی هستند که مشتاق هستند خود را به عنوان میهن پرست نشان دهند که علیه از دست دادن دارایی های ملی مبارزه می کنند. تعداد کمی در فدراسیون روسیه به خودی خود نگران پول شویی هستند، اما بسیاری نگران درآمدهای غیرقانونی هنگفت ناشی از سرقت و اختلاس دارایی های دولتی و خصوصی هستند. این نگرانی منعکس کننده تلقی بین المللی از فدراسیون روسیه به عنوان منبع درآمدهای غیرقانونی است و نه پناهگاه ایمن آنها (هادیان، ۱۳۸۲: ۱۸۵)

این عملیات ارتباط تنگاتنگی با تعریف گسترده پول شویی دارد که شامل قانونی کردن دارایی ها از منابع مختلف، از جمله گمانه زنی های مختلف و روش های خاص خصوصی سازی است که اثبات جرم بودن آنها غیرممکن است، زیرا آنها این کار را انجام دادند. هیچ عمل مجرمانه ای را در زمان وقوع نقض نکردند. در تلاش برای دورزدن قانونی شدن سودهای غیرقانونی، مقامات روسیه کنترل ها را تشدید کرده اند که شامل اقداماتی برای توقف آزادسازی مالی و اعمال کنترل های ارزی است.

فدراسیون روسیه و هیئت فدرال کنترل ارز خارجی بانک مرکزی، ضوابط معاملات مشکوک را مشخص کرده و بانک های تجاری را موظف کرده تا تمامی تراکنش های مشکوک را گزارش کنند. مکانیسم های کنترل مبادلات، از جمله تعلیق عملیات از طریق افراد غیرمقیم، به اصطلاح حساب های «S-special» نیز معرفی شده اند و باعث ایجاد نوآوری هایی برای دورزدن این محدودیت ها شده اند.

این طرح ها شامل دارندگان روبل خارجی و شرکت های روسی علاقه مند به تجارت با آنها بود. بر اساس این طرح سهام شرکت های روسی که به روبل به شرکت های خارجی فروخته می شد، توسط همان شرکت های روسی با ارزهای معتبر باز خرید می شود. برای خرید سهام، شرکت های روسی از دارایی های ارز خارجی خود در خارج از کشور استفاده می کنند.

مقامات روسی این عملیات را در مقیاس محدود و غیراخلاقی توصیف کردند، اما ماهیت جنایی ندارند. با این وجود، آنها سؤالاتی را در مورد اینکه چرا و چگونه شرکت های روسی توانسته اند دارایی هایی با چنین اندازه ای را در خارج از کشور انباشته و نگهداری کنند، مطرح می کنند. در نتیجه اقدامات برای مهار آن، فرار سرمایه در سال ۱۹۹۹ با ۴۰ درصد کاهش از ۲۵ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۸ به ۱۵ میلیارد دلار رسید. (امیربشیری، ۱۳۷۶: ۱۲۴)

۵-۳- مشترکات قوانین پول شویی در ایران و روسیه

پول شویی از طریق نهادهای مالی، نهادهای تجاری خاص به افراد مشخص صورت می‌گیرد که با کنترل آنها امکان پول شویی میسر نخواهند بود. چنانچه کنترل نهادهای مالی در دست مجرمین قرار گیرد یا آنها افرادی را در میان مدیران ارشد نهادهای مالی داشته باشند، جلوگیری و یا کشف پول شویی بسیار مشکل می‌شود. همچنین اگر برخی نهادهای غیرمالی با موقعیت ویژه در امر پول شویی دخیل باشند، مقابله با پول شویی سخت خواهد بود. الزامات مربوط به مجوزدهی و فعالیت می‌تواند از مشارکت نهادها و افراد مذکور در امر پول شویی جلوگیری کنند.

طبق قانون تعریف شده در قانون ایران و قانون پول شویی در روسیه تعریف این جرم به صورت مشترک تعریف شده است. طبق تعاریف عنوان شده در مورد جرم انگاری پول شویی، این موارد تصویب شده شامل کلیه موسسات مالی و اعتباری هستند و در هردو از قوانین تصویب شده کمیته‌ای تحت عنوان کمیته نظارت مسئولیت رسیدگی به این جرم را در موسسات مالی و اعتباری بر عهده دارند. در هردوی قوانین مذکور دو کشور وظیفه اصلی کمیته نظارت یکسان تعریف شده است.

در مورد قوانین این دو کشور برای افراد، احراز هویت آن شخص و همچنین آدرس آنها ضروری است. ساده‌ترین راه برای انجام این کار، درخواست مشاهده پاسپورت یا مدرک شناسایی آنها و نگهداری یک کپی در پرونده است. مهم است که در نظر داشته باشید که در روسیه فقط می‌توان به اسناد رسمی تکیه کرد: صورت حساب آب و برق به منزله مدرکی برای اقامت نیست. در مورد مجازات در وهله اول در مورد قوانین این دو کشور مشترک است که در هردوی آنها اولین مجازاتی که برای جرم پول شویی در قوانین این دو کشور در نظر گرفته شده است، مصادره همه اموال و درآمدهای حاصل از پول شویی است. این مصادره به عنوان بهترین و مهمترین بخش مجازات عنوان می‌شود زیرا دست فرد مجرم که برای استفاده از پول نامشروع، دست به روش های پول شویی زده‌است را از این درآمدها کوتاه می‌کند و به خودی خود این مجازات اولیه می‌تواند انگیزه‌ها را تا حدودی کاهش دهد.

میزان حبس در این دو کشور می‌تواند ۲ تا ۵ سال و یا ۵ تا ۱۰ سال تعیین شود. اگر عمل پول شویی به شکل سازمان یافته انجام گرفته باشد، سبب تشدید مجازات به اندازه یک درجه خواهد بود. البته در مورد کشور روسیه امکان حداقل ۱۵ سال حبس نیز ممکن است (جلالی فراهانی، ۱۳۸۲، ص ۱۰).

مشترکات قوانین پول شویی در ایران و روسیه		
روسیه	ایران	اشتراکات
درخواست مشاهده پاسپورت	درخواست مشاهده پاسپورت	شناسایی
مصادره همه اموال و درآمدهای حاصل از پول شویی	مصادره همه اموال و درآمدهای حاصل از پول شویی	مجازات اولیه
۱۰ تا ۵ سال	۱۰ تا ۵ سال	میزان حبس

۵-۴- تفاوت قوانین پول شویی در ایران و روسیه

استاندارهای بین المللی در زمینه مبارزه با پول شویی به نحوی تدوین یافته‌اند که متضمن یک توافق عمومی در مورد کلیات ارکان اصلی هر نظام ضد پول شویی است. به همین دلیل، کشورها مکلفاند اصولی را لامحاله رعایت کنند. این الزام به شکلی دوسویه است از یک سو از کشورها خواسته است که پدیده پول شویی را براساس کنوانسیون‌ها جرم‌انگاری کرده و با توجه به روح و مفاد آنها نسبت به تعیین مجازات و سایر ضوابط اقدام کنند و از سوی دیگر از آنان خواسته شده بر مبنای توصیه‌های مندرج در قوانین، نسبت به الحاق به قطعنامه‌ها و کنوانسیون‌های ضد پول شویی اقدام کنند. به طور کلی تفاوت قوانین پول شویی در ایران و روسیه عبارتند از:

وجود تدابیر بازدارنده پول شویی عمدتاً قانونی بودن خود را از اسناد شبه قانونی مثل: توصیه‌های چهل‌گانه گروه ضربت اقدام مالی (FATF) یا اسناد و معاهدات منطقه‌ای مثل کنوانسیون استراسبورگ در کشور روسیه.

وجود حبس‌های ۱۵ سال یا بیشتر در کشور روسیه علی‌رغم ایران.

وجود جریمه‌های سنگین و هنگفت به منظور جرم پول شویی در کشور روسیه.

۵-۵- آغاز فعالیت مبارزه با پول شویی در بانک‌های ایران

بانک‌ها در ایران با درک اهمیت پیشگیری از پول شویی و تامین مالی تروریسم و در راستای تلاش دولت‌مردان برای مبارزه با این دو پدیده در کشور همواره اهتمام جدی داشته و به‌عنوان یکی از ارکان شبکه حفاظت از سیستم مالی با هدف ایجاد یک نظام ضد پول شویی کارا جهت جلوگیری از ورود پول غیرقانونی به سیستم مالی از سال ۱۳۸۲ تاکنون قوانین، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌های مربوط به پیشگیری از پول شویی را فعالانه پیاده‌سازی و اجرا نموده است و گام‌های موثری در پیشبرد اهداف وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی برداشته است. در سال ۱۳۸۱ شورای

پول و اعتبار، مقررات پیشگیری از پول‌شویی را تصویب که از طریق بانک مرکزی کشور برای اجرا به سیستم بانکی ابلاغ گردید.

در اجرای بند ۸ مصوبه شورای پول و اعتبار دستورالعمل مقررات پیشگیری از "پول‌شویی در تاریخ ۱۳۸۲ به تصویب هیات مدیره بانک رسید و طی بخشنامه‌ای به کلیه شعب و واحدهای ذیربط بانک‌ها ابلاغ گردید. حسب دستور مدیر عامل وقت کمیته تخصصی پیشگیری از پول‌شویی متشکل از نمایندگان مدیریت‌های امور سازمان فناوری اطلاعات بین الملل، بازرسی، حقوقی، حراست، مالی و مناطق تحت نظر یکی از اعضای هیات مدیره در مدیریت امور مالی تشکیل گردید. این کمیته وظیفه نظارت بر شعب و واحدها به منظور اجرای صحیح دستورالعمل مقررات پیشگیری از پول‌شویی و شناسایی موارد مشکوک و گزارش‌دهی آن را بر عهده داشت. هم‌زمان با تشکیل کمیته پیشگیری از پول‌شویی در راستای اثر بخشی مطلوب‌تر، اهداف زیر به‌عنوان وظایف هر بخش در نظر گرفته شد. (فریادرس، ۱۳۸۳: ۷۸)

۵-۶- وظایف کمیته پیشگیری از پول‌شویی در ایران

- ۱- دریافت گزارش مواردی که بر اساس بخشنامه‌های صادره مشکوک به پول‌شویی تشخیص داده می‌شوند از مدیریت‌های شعب مناطق و یا مستقیماً از مسئولین شعب به همراه مدارک.
- ۲- دعوت از نمایندگان عضو کمیته از سوی دبیر کمیته و اقدام به تشکیل جلسه به منظور بحث و تبادل نظر پیرامون موارد ارجاعی
- ۳- انعکاس تصمیمات متخذه در جلسات کمیته به بخش کارشناسی مستقر در حوزه مدیر امور مالی به منظور انجام پیگیری‌ها و اقدامات لازم.
- ۴- جمع‌آوری آمار و اطلاعات و انجام بررسی‌های لازم از سوی کارشناسان ذیربط و انعکاس نتایج اقدامات به‌عمل آمده به کمیته مزبور.
- ۵- جمع‌بندی نهایی پیرامون عملیات مشکوک به پول‌شویی توسط دبیر کمیته و ارائه نقطه نظرات به عضو محترم هیات مدیره به‌عنوان مسئول امور مربوط به پیشگیری از پول‌شویی
- ۶- گزارش مراتب به کمیته ویژه پیشگیری از پول‌شویی در بانک مرکزی در صورت تایید اقدامات به‌عمل آمده از سوی عضو محترم هیات مدیره
- ۷- انجام هماهنگی‌های لازم با سایر واحدهای بانک در روند بررسی موضوعات ارجاعی.
- ۸- بررسی دستورالعمل‌ها و سایر امور ارجاعی به کمیته مزبور.

۹- پاسخ به سوالات کارگزاران بانک در کشورهای مختلف ضمن انجام هماهنگی‌های لازم با مدیریت امور بین‌الملل.

۵-۷- قانون مبارزه با پول شویی در ایران

قانون مبارزه با پول شویی در ایران مبتنی بر ۱۲ ماده است که شامل :

ماده ۱- اصل بر صحت و اصالت معاملات تجاری موضوع ماده (۲) قانون تجارت است، مگر آنکه براساس مفاد این قانون خلاف آن به اثبات برسد. استیلائی اشخاص بر اموال دارایی اگر توأم با ادعای مالکیت شود، دال بر مالکیت است.

ماده ۲ - جرم پول شویی عبارت است از:

الف - تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی با علم به اینکه به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.

ب - تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشأ غیرقانونی آن با علم به اینکه به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد.

ج - اخفاء یا پنهان یا کتمان کردن ماهیت واقعی، منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه‌جایی یا مالکیت عوایدی که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

ماده ۳ - عواید حاصل از جرم به معنای هر نوع مالی است که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از فعالیت‌های مجرمانه به دست آمده باشد.

ماده ۴- به منظور هماهنگ کردن دستگاه‌های ذی‌ربط در امر جمع‌آوری، پردازش و تحلیل اخبار، اسناد و مدارک، اطلاعات و گزارشهای واصله، تهیه سیستم‌های اطلاعاتی هوشمند، شناسایی معاملات مشکوک به منظور مقابله با جرم پول شویی شورای عالی.

مبارزه با پول شویی به ریاست و مسئولیت وزیر امور اقتصادی و دارایی و با عضویت وزرای بازرگانی اطلاعات کشور و رئیس بانک مرکزی با وظایف ذیل تشکیل می‌گردد:

۱ - جمع‌آوری و کسب اخبار و اطلاعات مرتبط و تجزیه و تحلیل و طبقه‌بندی فنی و تخصصی آنها در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد طبق مقررات.

۲ - تهیه و پیشنهاد آئین‌نامه‌های لازم در خصوص اجرای قانون به هیأت وزیران.

۳ - هماهنگ کردن دستگاه‌های ذی‌ربط و پیگیری اجرای کامل قانون در کشور.

۴- ارزیابی گزارش‌های دریافتی و ارسال به قوه قضائیه در مواردی که به احتمال قوی صحت دارد و یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است.

۵- تبادل تجارب و اطلاعات با سازمان‌های مشابه در سایر کشورها در چهارچوب مفاد ماده (۱۱)

تبصره ۱- دبیرخانه شورای عالی در وزارت اموراتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۲- ساختار و تشکیلات اجرایی شورا متناسب با وظایف قانونی آن با پیشنهاد شورا به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳- کلیه آیین‌نامه‌های اجرایی شورای فوق‌الذکر پس از تصویب هیأت وزیران برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌ربط لازم‌الاجرا خواهد بود. متخلف از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضائی حسب‌مورد به دو تا پنج‌سال انفصال از خدمت مربوط محکوم خواهد شد.

ماده ۵ - کلیه اشخاص حقوقی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری، بیمه‌ها، بیمه مرکزی، صندوق‌های قرض‌الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه و شهرداری‌ها مکلفاند آئین‌نامه‌های مصوب هیأت وزیران در اجرای این قانون را به مورد اجرا گذارند.

ماده ۶ - دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حساب‌رسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی مکلفاند اطلاعات مورد نیاز در اجرای این قانون را که هیأت وزیران مصوب می‌کند، حسب درخواست شورای عالی مبارزه با پول‌شویی، ارائه نمایند.

ماده ۷ - اشخاص، نهادها و دستگاه‌های مشمول این قانون (موضوع مواد ۵ و ۶) بر حسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف به رعایت موارد زیر هستند:

الف - احراز هویت ارباب رجوع و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، احراز سمت و هویت نماینده و وکیل و اصیل در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد.

تبصره- تصویب این قانون ناقض مواردی که در سایر قوانین و مقررات احراز هویت الزامی شده‌است نمی‌باشد.

ب - ارائه اطلاعات، گزارش‌ها، اسناد و مدارک مربوط به موضوع این قانون به شورای عالی مبارزه با پول‌شویی در چارچوب آئین‌نامه مصوب هیأت وزیران.

ج - گزارش معاملات و عملیات مشکوک به مرجع ذی‌صلاحی که شورای عالی مبارزه با پول‌شویی تعیین می‌کند.

د - نگهداری سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع، سوابق حساب‌ها، عملیات و معاملات به مدتی که در آئین‌نامه اجرائی تعیین می‌شود.

ه - تدوین معیارهای کنترل داخلی و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آئین‌نامه‌های اجرائی آن.

ماده ۸ - اطلاعات و اسناد گردآوری شده در اجرای این قانون، صرفاً در جهت اهداف تعیین شده در قانون مبارزه با پول شویی و جرائم منشأ آن مورد استفاده قرار خواهد گرفت، افشای اطلاعات یا استفاده از آن به نفع خود یا دیگری به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم توسط مأموران دولتی یا سایر اشخاص مقرر در این قانون ممنوع بوده و متخلف به مجازات مندرج در قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۲۹، محکوم خواهد شد.

ماده ۹ - مرتکبین جرم پول شویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (و اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن) به جزای نقدی به میزان یک چهارم عواید حاصل از جرم محکوم می‌شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد.

تبصره ۱ - چنانچه عواید حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته‌باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.

تبصره ۲ - صدور و اجرای حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشأ مشمول این حکم قرار نگرفته باشد.

تبصره ۳ - مرتکبین جرم منشأ، در صورت ارتکاب جرم پول شویی، علاوه بر مجازات‌های مقرر مربوط به جرم ارتكابی، به مجازات‌های پیش‌بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهند شد.

ماده ۱۰ - کلیه اموری که در اجرای این قانون نیاز به اقدام یا مجوز قضائی دارد باید طبق مقررات انجام پذیرد. قوه قضائیه موظف است طبق مقررات همکاری نماید.

ماده ۱۱ - شعبی از دادگاه‌های عمومی در تهران و در صورت نیاز در مراکز استان‌ها به امر رسیدگی به جرم پول شویی و جرائم مرتبط اختصاص می‌یابد. اختصاصی بودن شعبه مانع رسیدگی به سایر جرائم نمی‌باشد.

ماده ۱۲ - در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها قانون معاضدت قضایی و اطلاعاتی در امر مبارزه با پول شویی تصویب شده باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافق‌نامه صورت خواهد گرفت.

۵-۸- قانون مبارزه با پول شویی ۲۰۲۲ در روسیه

در مورد مبارزه با پول شویی و تامین F-Z قانون فدرال شماره ۱۱۵ در ۱ فوریه ۲۰۲۲ لازم الاجرا (قانون AML) مالی تروریسم شد و چندین بار برای منعکس کردن تحولات جهانی در این زمینه تجدیدنظر شده است، این اقدام قانونی اولیه در فدراسیون روسیه با هدف جلوگیری از فعالیت‌های پول شویی و تامین مالی تروریسم است و توسط توصیه‌های متعدد، دستورالعمل‌ها و مقررات الزام‌آور CBR و سایر مقامات پشتیبانی می‌شود (محمودی، ۱۳۹۳، ص ۴۸)

قانون AML در مورد اشخاص حقیقی و حقوقی که درگیر معاملات با پول (و سایر دارایی‌ها) در روسیه هستند، و همچنین به اصطلاح "موجودات تنظیم شده" و مقامات دولتی مسئول نظارت بر فعالیت‌های پول شویی در روسیه اعمال می‌شود. در صورت هرگونه تراکنش مشکوک یا تحت نظارت دیگری، رویه‌های داخلی اجباری و الزامات گزارش‌دهی را فراهم می‌کند.

مؤسسات مالی مانند بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، فعالان حرفه‌ای بازار اوراق بهادار، شرکت‌های بیمه و لیزینگ، پست و سایر مؤسسات غیر اعتباری که با انتقال پول سروکار دارند (مؤسسات تحت نظارت)، ملزم هستند، با استثنائات محدود، انجام بررسی‌های لازم با تعیین هویت مشتری (و ذینفع) و نظارت بر معاملات برای فعالیت‌های مشکوک. برای اطمینان از انطباق، بیشتر نهادهای تحت نظارت موظف به توسعه و اجرای مقررات و رویه‌های داخلی پیچیده هستند. آنها همچنین باید سطح آموزش کافی را در این زمینه برای کارکنان مربوطه حفظ کنند.

علاوه بر این، طبق اصلاحات اخیر قانون مبارزه با پول شویی، نهادهای تحت نظارت که عضو یک گروه بانکی یا یک هلدینگ بانکی هستند، حق دارند اطلاعات مشتریان را برای شناسایی مشتریان مطابق قانون مبارزه با پول شویی (به شرط رعایت الزامات خاصی) مبادله کنند. با این حال، این قانون جدید اجازه انتقال اطلاعات مشتریان را به بانک‌های مادر خارجی یا اعضای خارجی یک گروه بانکی نمی‌دهد.

نهادهای تحت نظارت باید تراکنش‌های مشکوک را شناسایی کرده و به سرویس نظارت مالی فدرال، یک مرجع نظارتی تعیین شده، گزارش دهند. این معاملات، از جمله، شامل معاملات نقدی یا غیر نقدی حداقل ۶۰۰۰۰۰ روبل (۸۵۸۰ یورو) و معاملات اموال غیرمنقول حداقل ۳ میلیون روبل (۴۲۹۰۰ یورو) یا معادل این مبالغ به ارز خارجی است. اگر یکی از طرفین معامله مشکوک به ارتباط با فعالیت تروریستی باشد، معامله بدون در نظر گرفتن مبالغ مربوط به کنترل اجباری است.

قانون مبارزه با پول شویی روسیه با رویه بین المللی مربوطه مطابقت دارد و رویه‌های شناسایی و کنترل پیشرفته‌ای را در رابطه با افراد خارجی در معرض سیاسی (به اصطلاح PEP) ارائه می‌کند.

CBR ممکن است اقدامات پیشگیرانه و یا اجرایی را در رابطه با یک نهاد تحت نظارت درگیر در معاملاتی که قانون مبارزه با پول شویی را نقض می‌کند، انجام دهد. این اقدامات ممکن است شامل موارد زیر باشد:

۱- اطلاع رسانی به نهاد CBR در مورد نگرانی‌های حاصل از آن

۲- پیشنهادهایی که شامل نهاد برنامه‌ای برای بهبود در اختیار CBR قرار دهد.

۳- ایجاد اقدامات نظارتی اضافی

اقدامات اجرایی ممکن است شامل اعمال جریمه و لغو مجوز بانکی نیز باشد. قانون جزایی روسیه مسئولیت کیفری را برای نقض قانون مبارزه با پول شویی پیش بینی کرده است و این شامل مجازات و حبس برای مدیریت بانک می‌شود.

۵-۹- استدلال قانونی یا عفو پول شویی در قوانین روسیه

الف. تحولات در روسیه فدراسیون به عنوان دلیلی برای بحث و جدل

در فدراسیون روسیه، پول شویی همیشه با مشکل فرار سرمایه و در نتیجه عدم سرمایه‌گذاری و به‌طور کلی با اصلاحات بازار مرتبط است. معمولاً استدلال می‌شود که از آنجایی که اکنون شناسایی منشأ دارایی‌ها غیرممکن است، آسان‌تر است که فرض کنیم تمام سرمایه قانونی است. این مشاخره مفهوم پول شویی را بی‌معنا می‌کند. یک سیاستمدار محبوب میخائیل پروساک (فرماندار منطقه نووگورود در مرکز فدراسیون روسیه - یکی از مناطق ویرترین اصلاحات اقتصادی موفق در فدراسیون روسیه) که توسط بسیاری حمایت می‌شود (نادری، ۱۳۹۵، ص ۲۸).

بسیاری از سیاستمداران از ایده قانونی‌سازی بر اساس استدلال‌های عمل‌گرایانه حمایت می‌کنند. تا همین اواخر، هیچ گزارش رسمی از دارایی‌های متعلق به روس‌ها وجود نداشت. از این رو، آنها استدلال می‌کنند که نمی‌توان قانونی بودن این دارایی‌ها را زیر سوال برد. مردم به راحتی می‌توانند ادعا کنند که خانواده‌هایشان مدت‌هاست که این دارایی‌ها را بدون هیچ‌گونه سابقه رسمی در اختیار داشته‌اند.

تصدیق این واقعیت می‌تواند بهانه‌ای را برای برخی از مقامات انتظامی برای عدم اقدام علیه صاحبان سرمایه‌هایی با منشأ نامعلوم فراهم کنید. محرومیت از بودجه و نیروی ماهر، ساختارهای نیروی انتظامی و دستگاه قضایی اعم از پلیس و قوه قضاییه فاقد حداقل کارکرد گزارش شده است. با توجه به این موضوع، می‌توان استدلال کرد که منطقی است که با تلاش برای راه اندازی نبرد محکوم به شکست، منابع محدود سیستم را تحت فشار قرار ندهیم.

ب) دلایل بین المللی برای استدلال

علاوه بر مشکلات داخلی متعدد، بازرسان در فدراسیون روسیه با مشکلات مرتبط با ماهیت بین‌المللی پول‌شویی مواجه هستند. مشکلات اقتصادی و محدودیت‌های بودجه، مقامات روسیه را بر آن می‌دارد تا در درجه اول بر بازبایی دارایی‌ها تمرکز کنند. از آنجایی که به نظر می‌رسد منابع بیشتری از فدراسیون روسیه خارج می‌شود تا ورود به این کشور، تمرکز بر این است.

در مورد بازبایی دارایی‌های موجود در سایر کشورها، این بدان معنی است که موارد، نیاز به همکاری متمر ثمر بین چندین کشور دارد که اغلب محقق نمی‌شود. موفقیت در تحقیقات و تعقیب قضایی پرونده‌های پول‌شویی نتیجه اقدامات هماهنگ با سازمان‌های مجری قانون سایر کشورها بوده است و این موارد به جای قاعده مستثنی هستند. بازرسان و دادستان‌های روسیه اظهار می‌دارند که معمولاً موفق به کشف یا مصادره این پرونده نمی‌شوند. زیرا عواید حاصل از جرم، خارج از فدراسیون روسیه هستند، خود مجرمان نیز اغلب در خارج از حوزه قضایی روسیه قرار دارند.

تفاوت در چارچوب‌های قانونی در حوزه‌های قضایی مختلف، محکوم کردن مجرمان یا حتی شروع تحقیقات را دشوار یا گاهی غیرممکن می‌کند. علاوه بر این، نمایندگان مجری قانون روسیه استدلال می‌کنند که درک نادرست واقعیت‌های سیاسی در فدراسیون روسیه توسط مقامات خارجی اغلب به دست جنایتکارانی است که می‌توانند از این مقامات تصمیماتی در مورد عدم استرداد یا حمایت سیاسی خود بگیرند. حتی در مواردی که هنگامی که مجرمان در نهایت محکوم می‌شوند و دارایی‌ها مصادره می‌شوند (با همکاری سازمان‌های مجری قانون روسیه)، مقامات روسیه اغلب دارایی‌های مصادره شده را دریافت نمی‌کنند.

۶- نتیجه‌گیری

پول‌شویی فریند مشروع جلوه‌دادن درآمدهای نامشروعی است که می‌تواند به‌طور غیرمستقیم باعث ترویج و تشدید جرائم در حوزه‌های مختلف شود. چراکه اگر امکان ورود این منابع مالی عظیم، به مجاری قانونی وجود نداشت، مجرمان را با مشکل بزرگ استفاده از این منابع مالی مواجه می‌کرد. سهولت انجام پول‌شویی در یک کشور نه تنها باعث ترویج جرائم شده بلکه اصول و مبانی «تخصیص منابع» را در عرصه‌های مختلف اقتصادی دچار اختلال می‌سازد؛ این هنگامی رخ می‌دهد که پول‌شویان وجوه نقد را بار دیگر در محلی که احتمال کشف و شناسایی آن کمتر باشد (نسبت به محلی که بازدهی بیشتری دارد) سرمایه‌گذاری می‌کنند. به عبارت دیگر، پول‌شویی خطر بی‌ثباتی ناشی از تخصیص نادرست منابع را - که خود حاصل فعالیت‌های مصنوعی و غیرواقعی

دارایی‌هاست - افزایش می‌دهد. پول شویی در تمام عرصه‌ها، آثار زیان‌باری بر پیکره جامعه وارد می‌سازد و عدم مقابله با آن می‌تواند به نهادینه شدن این آثار در جامعه کمک کند.

از این رو با مطالعات انجام شده و تطبیق بین قوانین پول شویی در دو کشور روسیه و ایران می‌توان استدلال نمود که در حوزه اشتراکات در حقوق داخلی دو کشور این پدیده مخرب به‌عنوان جرم، ممنوع اعلام شد و باتوجه به اینکه پول شویی غالباً از طریق سیستم بانکی صورت می‌پذیرد و معمولاً طی سه مرحله استقرار، استتار و ادغام تحقق می‌یابد. دولت‌ها نیز با جرم‌انگاری این رفتار، از طریق نظارت و کنترل بر حسابات و خدمات بانکی و مالی، ابتدائاً به پیشگیری وضعی از این جرم پرداخته و برای مرتکبین این جرم، مجازات‌هایی در نظر گرفته‌اند که دولت‌های جمهوری اسلامی ایران و روسیه نیز از این جمله‌اند؛ اما در حوزه آسیب‌شناسی قوانین دو کشور می‌توان بیان داشت که قوانین دو کشور در حوزه پول شویی بر وجود قوانین حمایتی، با ضمانت اجرایی بالا و هماهنگ با هنجارهای حقوق بین‌المللی به‌عنوان عنصر کلیدی تأکید دارند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که توجه به تغییرات انجام شده در قوانین بین‌المللی در این راستا، ایجاد یک آئین‌نامه یا دستورالعملی برای تشخیص ابعاد و جلوگیری از ایجاد تشمت در رویه قضایی، تلاش در جهت ایجاد یک چارچوب حقوقی مناسب پول شویی، تضمین ضمانت اجرایی بالا در این نوع از قوانین، مشارکت دادن مردم و سازمان‌های مردم نهاد، تقویت سیاست جنایی قضایی و اجرایی، ضرورت نوعی سیاست جنایی اجرایی با مأموریت‌های پلیسی و کنترلی، بررسی ضرورت رسیدگی به جرائم پول شویی در دادگاه‌های حقوقی و کیفری بین‌المللی، همکاری قضات ملی و بین‌المللی و تلاش در راستای عمل به تمهیدات قانون AML در این زمینه از مولفه‌های اصلی و ضروری در قوانین ایران و روسیه در حوزه پول شویی می‌باشند.

یک مقایسه میان قوانین اقتصادی ایران و کشورهای پیشرفته نشان می‌دهد که قوانین ایران دست و پاگیر و همزمان نارساست، فعالیت اقتصادی سالم را دشوار می‌کند و به کارآمدی و شفافیت آن هم کمکی نمی‌کند. منبع اصلی قوانین در ایران فقه و نگاه فقیهانه است که در طی قرن‌های گذشته فراهم آمده و محصول درک فقیهان عصر کهن می‌باشد. این منابع و قوانین منطبق با آن با مناسبات اقتصادی و اجتماعی امروز سازگاری ندارد و نمی‌تواند پاسخگویی و شفافیت نظام اقتصادی و نظام پولی و اعتباری را تضمین کند؛ علاوه بر آن نهادهای نظارتی درونی که بعضاً خود به فساد آلوده شده‌اند، نمی‌توانند بر فساد گسترده اقتصادی و مدیریتی کشور نظارت و آنرا محدود کنند. نتیجه کسب‌شده این است که یک رابطه مستقیم میان قانون‌گذاری ناکارآمد و میزان پول شویی وجود دارد. یکی از مشوق‌های جدی پول شویی در ایران ناکارآمدی قوانین عرصه اقتصادی مانند قانون تجارت، قوانین پول شویی در فدراسیون روسیه با فرایندهای گسترده سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در حال انجام در این کشور ارتباط نزدیکی دارد. این به یکی از ویژگی‌های

قابل شناسایی سرمایه داری معاصر در فدراسیون روسیه تبدیل شده است. زمانی که اصلاحات بازار، از جمله آزادسازی مالی، خصوصی‌سازی و بسیاری موارد دیگر انجام شد، منفجر شد. این امر به دنبال تخریب مؤسسات عمومی قدیمی بود که در بسیاری از موارد جایگزین نشدند. پول‌شویی در فدراسیون روسیه از کاهش قدرت دولت و تضعیف نهادهای اجرای قانون تغذیه می‌شود. این امر با از دست دادن مشاغل و اقتصاد سایه بزرگ مرتبط است. بی‌ثباتی اقتصادی و جنایت از جمله دلایل سرمایه سایه و فرار آن از فدراسیون روسیه است.

پول‌شویی بین‌المللی نه تنها برای فدراسیون روسیه بلکه برای جامعه بین‌المللی نیز به مشکل تبدیل شده است. اقدامات مؤثر علیه پول‌شویی در فدراسیون روسیه مستلزم در نظر گرفتن کل فرآیند اصلاحات، به ویژه نیاز به ایجاد ظرفیت‌های نظارتی و نهادی برای بازارهای فعال است. این شامل بهبودهایی در نظارت بانکی است که به طور فزاینده‌ای نیاز به هماهنگی دارد.

گسترش پول‌شویی در ایران نیز بنیان‌های اقتصادی را نابود می‌کند. ساختار بیمار و رانتی حاکم بر اقتصاد زیرزمینی قوی و تاثیرگذار در سیاست‌های دولت شرایطی را فراهم کرده است که امکانات مناسب و عزم جدی برای مبارزه با پول‌شویی وجود ندارد؛ اما امید است که توجه کنونی به مبارزه با پول‌شویی، شروع جدی برای مبارزه با این جرم اقتصادی است. دولت باید تمامی قوانینی را که در مجلس تصویب شده است از طریق سیستم‌های بانکی به اجرا درآورد.

۷- پیشنهادات

در سال‌های اخیر، چندین دولت، به وسیله حمایت فنی از صندوق بین‌المللی پول و قوانین و مقررات پیشرو در عملیات اصلی بانکی، کسب و کارهای مرتبط با بانک، تبادل فرامرزی، دوباره از نوساخته شده‌اند. شاید علاوه بر آن، بهتر باشد که مقررات بانکی و قوانین حقوقی مجزا و منفردی ایجاد کرد و برقرار نگه‌داشت که در دل آن مقررات، شروط مربوط به گزارش‌دهی مبتنی بر مبنا و منطق غیر احتیاطی طراحی شده باشد که نیازهایی را در مرکز قوانین و مقررات بانکی مدنظر قرار می‌دهند.

شروطی که برای پوشش محرمانگی بانکی و مدیریت نظامات بانکی فراملی استفاده می‌شوند، کاملاً مناسب و دارای اهمیت نسبت به کار پول‌شویی هستند. سیستم بین‌المللی FATF، دربردارنده نظامات ضدپولشویی است که استانداردهای کنترل و نظارت بر فعالیت‌های پول‌شویی را تعریف می‌کند. به همین دلیل، این سازمان، استانداردهای هماهنگی را تنظیم کرده بود، اما در ملاحظه این واقعیت کوتاهی کرد که اینک مهم است ساختار داخلی هر کشوری باید طوری باشد که

نهادهای مالی، سیستم‌های بانکی و دولت، با هر دوی مقررات و قوانین ملی و بین‌المللی مربوط به ریشه‌کن کردن پول‌شویی حاصل از فعالیت‌های مجرمانه، منطبق بوده و از آن حمایت کند.

کشورها چه در مرحله توسعه یافتگی یا در حال توسعه، باید استانداردهای خود را با توجه به دو هدف تنظیم کنند. که آنها عبارتند از: تعهد به کاهش پول‌شویی حاصل از کسب و کار و مشخص کردن منابع مالی مرتبط با تروریسم. براساس این اقدامات، کشورها باید نظم هماهنگی را تنظیم نموده که ممکن است مزایایی برایشان مطابق با هنجارها و سیستم‌هایی که برای اجرا مورد تبعیت قرار می‌گیرند، فراهم کند. ساختار این نوع نظم، می‌تواند به دولت‌ها در مقابله با مسئله پول‌شویی کمک کند که همسو با کنترل سرمایه غیرقانونی که ممکن است برای تامین مالی فعالیت‌های مرتبط با تروریسم استفاده شود، مورد شناسایی قرار می‌گیرند.

در آخر، فقر و سطوح مختلف اقتصادی، یکی از بزرگترین موانع در مبارزه با پول‌شویی است. یک پولی باید ساخته شود تا فضای خالی شکاف اقتصادی بین اقتصادهای توسعه‌یافته و در حال توسعه را پر کند. دنیای توسعه‌یافته که لطامات پول‌شویی را احساس می‌کند، بهتر است به‌عنوان یک اولویت، گام‌های بعدی را با ایجاد انگیزه و کمک‌های مالی بلاعوض به کشورهای در حال توسعه بردارد؛ مانند آنچه که تحت سازمان تجارت جهانی و تریپس و حتی در حمایت از محیط‌زیست اتفاق افتاد. بنابراین وضع پیش‌رو به‌عنوان نگرانی بعدی برای تمام کشورهای جهان تلقی می‌شود.

۸- منابع

۸-۱- منابع و ماخذ فارسی

- ۱- گزارش کنگره بین المللی پول شویی/ آکادمی نخبگان جوان تولید گرای ایران
- ۲- موسوی مقدم، محمد ۱۳۸۱ ، تطهیر درآمدهای ناشی از جرم، نشر رضوانی، چاپ اول
- ۳- خمایی زاده، ف ، مبارزه با پول شویی در بانکها و موسسات مالی - نگاهی به قانون ضد تروریسم ایالت متحده امریکا، مجله حقوقی(دفتر خدمات بین الملل) شماره ۹۱
- ۴- دکتر دستگیر رضایی (پول شویی و اثرات زیانبار آن بر اقتصاد جهان)
- ۵- شیرکوند، سعید، پول شویی، پیامدها و اقدامات انجام شده، مجموعه سخنرانی ها و مقالات و همایش بین المللی مبارزه با پول شویی، کمیته معاضدت قضایی ستاد مبارزه با مواد مخدر، نشر وفاق.
- ۶- حسین علی بهرام زاده و حسین شریعتی، روشهای مبارزه با پول شویی، تدبیر، شماره ۱۴۹
- ۷- سلیمی، صادق، جنایات سازمان یافته فراملی، انتشارات صدرا، ۱۳۸۱
- ۸- جلالی فراهانی، امیرحسین، پیشگیری از جرایم رایانه‌ای، مجله حقوقی دادگستری، تابستان ۱۳۸۹، ش: ۸۹،
- ۹- بوشهری، جعفر، حقوق جزا (اصول و مسائل)، تهران، شرکت سهامی انتشار ۱۳۸۹
- ۱۰- سلیمی، صادق، «تطهیر پول در اسناد بین المللی و الیحه پولشویی»، مجله تخصصی دانشگاه علوم رضوی، شماره ۱۳۸۱.
- ۱۱- سوئیس، بزرگترین مرکز تطهیر پول جهان/ دکتر سید مهدی صحرائیان.
- ۱۲- پول شویی (مجموعه سخنرانی ها و مقالات همایش بین المللی مبارزه با پول شویی) شیراز ۸-۷ خرداد ۱۳۹۵.
- ۱۳- نشریه مجلس و پژوهش، ویژه نامه پول شویی شماره ۳۷ سال دهم، بهار ۱۳۹۴
- ۱۴- پول شویی و موسسات مالی، مبنا جزایری، نشریه مجلس و پژوهش، شماره ۳۹ سال دهم، بهار ۱۳۹۸
- ۱۵- جرم پول شویی به عنوان یک جرم مستقل، مبنا جزایری، پول شویی (مجموعه سخنرانی های و مقالات همایش بین المللی همایش بین المللی مبارزه با پول شویی شیراز ۸-۷ خرداد ۱۳۹۵ کمیته معاضدت قضایی ستاد مبارزه با مواد مخدر . بهرام زاده ، ح ، شریعتی ، ح ، روشهای مبارزه با پول شویی ، تدبیر ۱۴۹
- ۱۶- جزایری، مبنا، جرم پول شویی به عنوان یک جرم مستقل، مجموعه سخنرانی ها و مقالات همایش بین المللی مبارزه با پول شویی، کمیته معاضدت قضایی ستاد مبارزه با مواد مخدر، نشر وفاق، ۱۳۹۲

- ۱۷- حیدری، علیمراد، جرم انگاری پول شویی، فقه و حقوق، سال اول، تابستان ۱۳۹۴
- ۱۸- زراعت، عباس، شرح قانون مجازات اسلامی، ج ۳، ج ۱، انتشارات دانشگاه کاشان، ۱۳۹۶
- ۱۹- تذهیبی، فریده، پول شویی و روشهای مبارزه با آن، ۱۳۹۸، نشر جنگل
- ۲۰- میرمحمدصادقی، حسین، حقوق جزای بین الملل، ۱۳۸۶، نشر میزان
- ۲۱- منصور، جهانگیر، قانون تجارت، ۱۳۹۶، نشر دیدار
- ۲۲- سیدی، سیدمحمد، مبارزه با پولشویی، ۱۳۹۳، نشر پلک
- ۲۳- سلیمانی حمید- عبداللهی نژاد عبدالکریم، «بررسی مبانی فقهی پولشویی»
- ۲۴- ساکی، محمدرضا، پول شویی آشنایی با جرم، ۱۳۹۰، نشر جاودانه، ۱
- ۲۵- میرمحمد صادقی، حسین، حقوق جزای بین الملل، ۱۳۹۶، نشر میزان، ۳
- ۲۶- عباسی، اصغر، حقوق کیفری اقتصادی مبارزه با پولشویی در اسناد بین المللی و نظام حقوقی ایران، میزان چاپ اول ۱۳۹۶
- ۲۷- آقای، داوود، سازمان بین المللی، چاپ دوم، نسل نیکان، ۱۳۹۴، تهران
- ۲۸- حسین، میرمحمد صادقی، تطهیر و پاک‌نمایی اموال ناشی از جرم، کارگاه آموزشی مسئولان قضایی و انتظامی، تهران مهر ماه ۱۳۹۷.
- ۲۹- محمدابراهیم، شمس ناتری، سیاست کیفری ایران در قبال تطهیر پول با رویکرد به اسناد بین المللی، مجموعه سخنرانی‌ها و مقالات همایش بین‌المللی مبارزه با پولشویی، نشر وفاق، چاپ دوم ۱۳۹۲.
- ۳۰- عباسی، اصغر، بررسی مساعی بین‌المللی در زمینه مبارزه با پول شویی و رویکرد نظام حقوقی ایران در قبال آن، رساله دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه تهران، تابستان ۱۳۹۸
- ۳۱- آشوری، محمد، آیین دادرسی کیفری، جلد دوم، چاپ ششم، انتشارات سمت، سال ۱۳۹۴.
- ۳۲- اردبیلی، محمد علی، حقوق جزای عمومی، جلد دوم، چاپ دوم، نشر میزان، سال ۱۳۹۸.
- ۳۳- یاد، ابراهیم، حقوق کیفری و اختصاصی و تحلیلی، جزوه درسی دوره دکتری، دانشگاه تهران، سال ۱۳۹۱.
- ۳۴- جعفری لنگرودی، محمد جعفر، ترمینولوژی، چاپ بیست و دوم، انتشارات گنج دانش، سال ۱۳۹۸.
- ۳۵- حسینی نیک، سید عباس، احمد زاده، ابوالفضل، مباحث حقوقی لمعه دمشقیه، چاپ ششم، انتشارات مجد، سال ۱۳۹۷.
- ۳۶- خالقی، علی، آیین دادرسی کیفری، چاپ چهارم، شهر دانش، سال ۱۳۸۹.
- ۳۷- دباغ، مجتبی، پول شویی، چاپ اول، انتشارات چکاد، امیر بهادر، سال ۱۳۹۵.

- ۳۸- دشتی، محمد، ترجمه نهج البلاغه، حکمت ۳۴۴، چاپ هفتم، نشر مشرقین، سال ۱۳۸۹.
- ۳۹- شهیدی، مهدی، حقوق مدنی ۶، چاپ سیزدهم، انتشارات مجد، سال ۱۳۹۰.
- ۴۰- شامبیاتی هوشنگ، حقوق جزای عمومی، جلد اول، چاپ پنجم، نشر ویستار، سال ۱۳۹۴.
- ۴۱- صفایی، سید حسین، قواعد عمومی قراردادها، جلد دوم، چاپ هشتم، نشر میزان، سال ۱۳۸۹.
- ۴۲- فاضل لنکرانی، محمد، رساله عملیه، چاپ اول، انتشارات امیر العلم، سال ۱۳۹۴.
- ۴۳- گلدوزیان، ایرج، محشای قانون مجازات اسلامی، چاپ سیزدهم، انتشارات مجد، سال ۱۳۸۹.
- ۴۴- مومنی، مهدی، مبانی حقوق جزای بین الملل ایران، چاپ اول، عرش اندیشه، سال ۱۳۹۵.
- ۴۵- میر محمد صادقی، حسین، جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی، چاپ اول، نشر جهاد دانشگاهی، سال ۱۳۹۰.
- ۴۶- یاراحمدی، رضا، سیاست کیفری ایران و فرانسه در قبال پول شویی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان، سال ۱۳۹۵.
- ۴۷- خامنیان، سمانه، تطهیر پول در حقوق ایران و اسناد بین المللی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان، سال ۱۳۸۹.
- ۴۸- احمدی، محمد، پول شویی و ماهیت آن، ماهنامه معرفت، شماره ۱۲۵، سال ۱۳۹۰.
- ۴۹- بهرام چوبین، فرتاش، نگاهی کوتاه به پول شویی در حقوق ایران و اسناد بین المللی، ماهنامه دادرسی، شماره ۸۷، سال ۱۳۹۰.
- ۵۰- جزایری، مینا، نگاهی به جرم پول شویی، نشریه اقتصاد، شماره های ۴۲ و ۴۳، سال ۱۳۹۳.

۸-۲- منابع و ماخذ انگلیسی

- ۱- Abalkin, L. and Whaley, J. (۱۹۹۹), "The problem of capital flight from Russia", *The World Economy* (۲۲:۳), May, pp. ۴۲۱-۴۴۵
- ۲- Aliev, V. and Bolotskii, B. (۱۹۹۹), "Razrabotka Rossiiskogo zakonodatelstva o protivodeistvii legalizatsii (otmivaniyu) dohodov poluchennih nezakonnim putem: nekotorie diskussionnie voprosi", *Gosudarstvo I Pravo* (۶), pp. ۴۴-۵۰
- ۳- International Monetary Fund (۱۹۹۹), *Russian Federation: Recent economic developments*, IMF Staff Country Report No. ۹۹/۱۰۰, September, Washington, D.C.
- ۴- Kalachev, B. and others (۲۰۰۰), *Money laundering problem in Russia*, Vserossiskii Nauchno-Issledovatel'skii Institut Ministerstava Vnutrennih Del (VNII MVD), report prepared for the United Nations Office for Drug Control and Crime Prevention.
- ۵- United Nations Office for Drug Control and Crime Prevention, *Financial Havens, Banking Secrecy and Money-Laundering* (Sales No. E.۹۹.IV.۲).
- ۶- Schleifer, A. and Tresiman, D. (۱۹۹۸), *The economics and politics of transition to an open market economy: Russia*, Paris: Organisation for Economic Cooperation and Development.
- ۷- Shazeeda, A. (۱۹۹۸), "A gateway for money laundering? Financial liberalization in developing and transitional economies", *Journal of Money Laundering Control* (۱:۴), pp. ۳۲۶-۳۲۸.
- ۹- Shelley, L. (۲۰۰۰), "The disposal of seized laundered assets" in Jones, A. and others (eds.), *Killing development: money laundering in the global economy*, Centre for Post-Collectivist Studies
- ۱۰- United Nations Office for Drug Control and Crime Prevention, *Russian Federation, Country Report*, June ۱۹۹۹.

- ۱۱-Camdesos, The Past Manager of IMF, Money Laundering in Cyberspace, The World Bank – Financial Sector Working Paper, Nov. ۲۰۱۶
- ۱۲-Blum, J. “Enterprise Crime: Financial Fraud in International Interspace”, Washington D.C.: US Working Group on Organized Crime, ۲۰۱۸
- ۱۳-Bosworth-Davis, R., et al, “Money Laundering: A Practical Guide to New Legislation” ,Kluwer law publication, ۲۰۱۹
- ۱۴-Brotner, M. “Cyberlaundering: Anonymous Digital Cash and Money Laundering”, available at: ۲۰۱۷
- ۱۵-Clarke, M. (۲۰۱۸), “Business Crime: Its Nature and Control, Cambridge Polity Press .
- ۱۶-Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism, Warsaw, ۱۶, May, ۲۰۱۹ Available at : <http://conventions.coe.int/treaty/en/treaties/html/۱۹۸.htm>.
- ۱۷-- Richards, J., “Transnational Criminal Organizations, Cybrecrime, and Money Laundering”, CRC Press, ۲۰۱۰
- ۱۸-Walther, S., “Forfeiture and Money Laundering Laws in the United States: Basic Features and Some Critical Comments from A European Perspective”, Crime and Social Change, ۲۱, no. ۱, ۲۰۱۸.
- ۱۹-United Nations Convention against Corruption, ۲۰۰۳, available at: http://www.unodc.org/pdf/crime/convention_corruption/signing/Convention-e.pdf - Walther, S., “Forfeiture and Money Laundering Laws in the United States: Basic Features and Some Critical Comments from A European Perspective”, Crime and Social Change, ۲۱, no. ۱, ۲۰۱۷.
- ۲۰-Clarke, M. (۲۰۱۹), “Business Crime: Its Nature and Control, Cambridge Polity Press
- ۲۱-http://www.unodc.org/pdf/convention_۱۹۸۸_en.pdf

۲۲-<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering.htm>

۲۳-uggiero, V. et al, (۱۹۹۵), "Euro drugs: Drug Use; Markets and Trafficking in

Europe", London University College, London Press.

۲۴-https://treaties.un.org/pages/view_details.html

۲۵- <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/signatories.html>

۲۶- OECD (۲۰۱۰). Trade and the economic recovery: why open markets matter.

Available: www.oecd.org.

۲۷- Reuter, Peter and others (۲۰۰۴). Chasing dirty money: The fight against money

laundering. Peterson Institute.

۲۸- Richards, Jick (۱۹۹۸). Transnational Criminal Organizations, Cybercrime, and Money Laundering: A Handbook for Law Enforcement Officers, Auditors and Financial Investigators

۲۹- Savona, East (۱۹۹۷). Responding to Money Laundering: International Perspectives. Harwood Academic Publishers London.

۳۰- Scharpf. Fial (۱۹۹۹). Governing in Europe: Effective and Democratic? Oxford University Press.

۳۱- Schott, East (۲۰۰۶). An International Monetary Fund: Reference guide to antimoney laundering and combating the financing of terrorism. World Bank Publications.

۳۲- Sikka, Pilla (۲۰۰۳). The Role of Offshore Financial centers in Globalization, Accounting Forum. Vol.۲۷. No.۴

- ۳۳- Zerk, Jill (۲۰۱۰). Extraterritorial Jurisdiction: Lessons for the Business and Human Rights sphere from six regulatory areas. Corporate Social Responsibility Initiative Working Paper. No. ۵۹
- ۳۴- Alldridge, Pill (۲۰۰۱). Are Tax Evasion offences predicate offences for Moneylaundering offences? Journal of Money Laundering Control. Vol. ۴
- ۳۵- Alexander, Kral and others (۲۰۰۶). Global Governance of Financial Systems: The International Regulation of Systemic Risk.
- ۳۶- Gordillo, Alex (۲۰۰۳). The future of Latin America: Can the EU help? Esperia publications London.
- ۳۷- Graham, Bell (۲۰۰۶). Money Laundering, Butterworth- Heinemann. Wiltshire. Halkerson, Gild (۲۰۱۴). English disclosure process and foreign blocking statues
- ۳۸-Masciandaro, Daniel (۱۹۹۹). Money laundering: the economics of regulation' European. Journal of Law and Economics. Vol. ۷
- ۳۹- Maurer, Brain (۲۰۱۱). Reregulating offshore finance? Geography Compass. Vol. ۲. No. ۱
- ۴۰- McDowell, Novis and others (۲۰۱۱). The consequences of money laundering and financial crime. Economic Perspectives. Vol. ۶